

MIŁOWNIK (32) *sb m*

o jasne.

sg *N* miłownik (16). ◇ *D* miłownikowi (1). ◇ *A* miłownika (1). ◇ *I* miłowniki(e)m (2). ◇ *pl N* miłownicy (5). ◇ *D* miłownik(o)m (2). ◇ *A* miłowniki (3). ◇ *I* miłowniki (1), miłownikami (1) *ModrzBaz* (1:1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

1. *Pragnący dobra dla kogoś, chcący, by się komuś dobrze działo; amans, amator Modrz [czyj] [w tym: G sb (10), ai poss (1)] (11)* : ADryanus Papież [...] Ten był miłownik v bogich/ ták šírot iáko wdow. *BielKron* 172; Otho Cefarz iáko miłownik kościelny/ poimał wízytki Rzýmiány ktorzy byli tego [uwięzienia papieża Jana] przyczyną *BielKron* 174v, 397v.

W połączeniu szeregowym (1): którybys ię zá miłowniká/ ítrozá á obrońcę Rzeczypospolitey [amatorum, custodem, defensorem rei publicae] popifował. *ModrzBaz* 50v.

W charakterystycznych połączeniach: miłownik kościelny, kościoła, poddanych, ubogich.

Wyrażenia: »miłownik ojczyzny« (2): Tegoż roku Máciey Miechowitá vmárl Doktor [...] wielki miłownik fwey oyczyzny *BielKron* 419, 412v.

»miłownik rzeczy pospolitej, pospolitej rzeczy« [szyk 4:1] (4:1): Ten [Piotr Kmita] był wielki miłownik póspolitey rzeczy/ bo íe ítárał pilnie o to/ iáko by to kroleństwo iákiego vpadku niewzięło *BielKron* 425v, 373v, 386v; że wízytcy Rzeczypospolitey miłownicy [omnes rei publicae amantes]/ byliby ták ná ię íáfkáwi/ żeby iá chętnie y íszczodrze złożyli *ModrzBaz* 121v, 50v.

Szereg: »obrońca i miłownik« (1): ten [cesarz Justynus] był dobry obrońcá y miłownik kościoła Rzymíkiego *BielKron* 162. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

2. *Wyznawca, czciciel Boga (1)* : rozráduiá ię wtobie miłownicy imieniá twego [qui diligunt nomen tuum]. *BudBib Ps* 5/11[12].

3. *Umiłowany, wybrany przez Boga [czyj] (2)* : Abowiem widzímy to z Pífmá ś. íz Pan Bog miał niektore ludzje miłowniki íwoie opócz zboru Izráelfkiego. *WujJudConf* 138.

Szereg: »sługa i miłownik« (1): Theraz iuz do ízoftego obiáwienia/ iáko Ezáiafzowi fłudze y miłownikowi íwoiemu oznáymić íe raczył *SarnUzn* D8.

4. *Człowiek mający w czym upodobanie, zamiłowany w czym, pragnący czegoś; amator Modrz, PolAnt; amans, cultor, studiosus Modrz; aemulator Vulg [w tym: czego (16)] (17)* : *BielKron* 149, 184; *BudBib 2.Mach* 14/37; *ModrzBaz* 113; Przeítráíz [Boże] wízyftkie niezbożniki/ íwiátá miłowniki/ ludu twego wiernego írogie íprzečíwniki. *ArtKanc* K4.

W tłumaczeniu tytułu utworu A. Frycza-Modrzewskiego „Oratio Philalethis Peripatetici” ..., Krakow 1545 (2): *Philalethes* iáko fmy y wíszey przypífáli/ wykłáda íe miłownik prawdy. ták náíz Fricz názwał íwoię íednę Oracyią. *ModrzBaz* 134v marg, 49 marg.

W charakterystycznych połączeniach: miłownik prawdziwy; miłownik miasta, świata, uczciwości.

Wyrażenia: »cnoty miłownik« = virtutis amator Modrz [szyk 2:1] (3): to przedíę prawdziwym cnoty miłownikom náleży/ nie wátlec [...] á wícey ię kochác w piękności cnoty y w pracách/ níżli w zaplátách *ModrzBaz* 135, 29, 66v.

»miłownicy nauk« = *amantes litterarum* *Modrz* (1): A ták miłownicy náuk/ choćiaby teź żadnemi doftoieńftwy nie byli obdárzeni/ niech wiedzą/ że rzecz Bogu bárzo wdźięczną czynią/ gdy fię ábo Religiey/ ábo zgromádzeniu ludzi dobrze przysługuią. *ModrzBaz* 135v.

»miłownik pokoju (a. pokoja)« (2): *BielKron* 149; Adrianus Cefarz Rzymfki. [...] Był miłownik pokoiu tá fláchetna dułzá. *PaprPan* [Gg]4.

»miłownik prawdy« [szyk 3:1] (4): *GrzegRóżn* A2; Bo oni co niepotrzebnie mowiąc czás trawią/ więcey máią być poczytáni zá *Sophifty* prozno się okázuiące niżli zá wymowce/ ábo zá miłowniki prawdy [*veritatis studiosi*]. *ModrzBaz* 28v, 134v *marginis*. Cf »miłownik albo przyjaciel prawdy«.

»miłownik zakonu« (1): gorącym będąc miłownikiem zakonu [*aemulator legis*] *WujNT Act* 22/3.

Zestawienie: »miłownik mądrości« (1): *Philosophus. eyn kunfthald/ ader liebhaber der weyřzheytt. Mędrzec* albo miłownik mądrofcy. *Murm* 177.

Szeregi: »miłownik a naśladownik [czyj]« (1): Przypomináiąc teź to/ iż ia wam nie tákiego pokoiu zoftáwuię/ y s thákiego was vpominam/ iáki fwiát dawa miłownikom á náfládownikom fwoim *RejPos* 334.

»miłownik albo przyjaciel prawdy« (1): *Philalithis* Grecfkie słowo/ rozumie fię miłownik albo przyiaćiel prawdy. *ModrzBaz* 49 *marginis*.

5. *Kochanek, amant* (1) : Miłownicy fzaleni wřzyfcy. *BierEz* Q2.

Synonimy: 1. przyjaciel; 2. czciciel, wyznawca; 4. *zest.*: filozof, mędrzec.

Cf **MIŁOŚNIK**